

Vecka 18
Första maj,
valborgsdagen,
det finländska
arbetets dag

■ **Namnsdagar i dag**

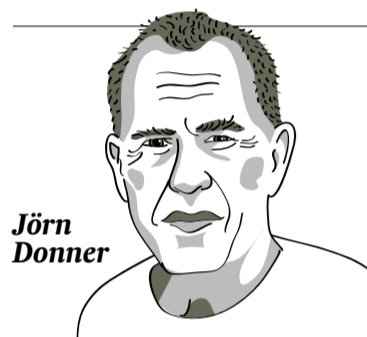
Svenska: Valborg
Finska: Vappu, Valpuri
Ortodoxa: Jere, Jari, Jarkko,
Nuutti, Tamara

■ **Namnsdagar i morgon**

Svenska: Vivian, Vivan, Vivi
Finska: Vuokko, Viivi
Ortodoxa: Ahvo, Ohvo, Saija, Soja

■ Solen	upp	ner
Helsingfors	5.17	21.19
Jyväskylä	5.02	21.28
Uleåborg	4.44	21.49
Utsjoki	3.45	22.38

Korta varor

Jörn
Donner

Mysteriet T

■ Mannen arbetar till vardags, när han är på plats, vilket inte är så ofta, mittöver min arbetsplats, på andra sidan vattnet. För många är han ett mysterium.

I en nyligen utgiven intervju om Eero Heinäluoma antyds att mannen haft planer på att lämna SDP och grunda eget. Jag tror det inte. Min gamle vän Atos Wirntanen inbillade sig att det fanns en väg mellan vänster och vänster, en tredje ståndpunkt. Det gick inte.

Erkki Tuomioja har vid ett antal tillfällen försökt bli partiordförande. Jag upplevde själv som delegat i Tavastehus 2008 att det inte gick den gången heller. Under mötet härskade en anda som påminde om sloganen för dem som avskyr Chardonnay, ABC (Anything But Chardonnay). Omskrivet ABT. Så det blev Urpilainen.

Vad det beror på att han inte alltid vinner har jag i ett annat sammanhang försökt förklara, när det gäller Olof Palme, som i likhet med Tuomioja var högt intelligent aristokrat med anlag för sarkasm och ironi. Detta kombinerade Palme med en form av brutal folklighet och demagogi. Det kan tänkas att Tuomioja saknat den nyansen.

Ändå är det rätt märkligt att en man med Tuomiojas begåvning nått så långt som att bli republikens mest långvariga utrikesminister, i synnerhet som man kan förmoda att han inte haft helt lätt att hålla tand för tunga i sammanhang där landets utrikespolitik håller sig i en trygg och gylltig mittfärd av konsensus och medelmått. Det gäller Mellanöstern, vapenexporten och umgänget med diktatorer.

Varför kalla Tuomioja ett mysterium? För att han trots sin talang (eller på grund av den?) tycks ha haft en osedvanlig förmåga att skaffa sig fiender.

mitten

fokus

2

FOKUS
DAGBOK
KULTUR & NOJE

Kontakt Featureavdelningen
feature@hbl.fi, 09 1253 220, 09 1253 222

Social cirkus

↑↑ **HÖGA HÖJDER.** Sekunden efter att fotot tagits dyker Frida Sirén fram genom luften i en stor cirkel.

↑ **ENERGIKNIPPE.** Stephen Waithakas son Markus har mycket spring i benen och cirkusen är rätt plats för honom. Tränaren Silja Kyytinen uppmuntrar Markus att prova nya trick.

↗ **HULA HOOP.** Rauha Nyholm, Siiri Aalto och Henriikka Kivelä provar vad man kan göra med rockringar.

TEXT *Sonja Mäkelä*
FOTO *Niklas Meltio*

Cirkus gör gott

Cirkus kan vara mer än en hobby. Utslagna ungdomar, barn med funktionshinder eller invandrade familjer kan få stöd och glädje av cirkusträning.

Social cirkus kallas verksamheten som riktar sig till personer med behov av särskilt stöd. Det är en växande bransch, berättar cirkusföreningen Magentas verksamhetsledare **Silja Kyytinen**.

Helsingforsbaserade Magenta har hundratals elever varje vecka och ordnar cirkusträning för många olika specialgrupper: familjer med barn som har funktionshinder, pensionärer och ungdomar på barnhem, för att nämna några.

Varför är cirkus bra för de här grupperna?

– Cirkusen ger glädje och möjlighet till fysisk kontakt. Ofta lider till exempel unga på barnhem brist på fysisk närhet, säger Kyytinen.

– Cirkus är väldigt mångsidigt och alla kan hitta någon gren som de tycker om och är bra på. Det handlar inte bara om att jonglera eller leka clown, utan också om balans, koordination och styrka.

För en del – till exempel flyktbarn eller utsatta ungdomar – är det viktigaste ändå att utveckla självförtroendet och förmågan till tillit och samarbete.

Familjecirkus rolig hobby
Även om den sociala cirkusen är föreningens huvudsakliga verksamhetsområde ordnar Magenta också "vanlig" cirkus. Cirkus är en allt populärare hobby både för barn och för vuxna.

– På torsdagseftermiddagarna är det familjecirkus för 3–7-åringar och deras föräldrar i Mikael Agricola-kyrkans gymnastiksal. När Hbl beaktar sig med gruppen är det **Stephen Waithaka** och hans 4-åriga son **Markus** som är de första på plats.

Markus kastar sig utan dröjsmål ut på golvet i språng och piruetter och förevisar både kräftgång och grodhopp.

– Markus har så mycket energi, konstaterar Stephen Waithaka. Vi behövde hitta på någon aktivitet där han får utlopp för den och därför kom vi hit.

Att Markus har roligt är uppenbart, men också hans pappa tycker det är okej att träna cirkus. Tillsammans övar de akrobatik och olika trick. Plötsligt står Markus rak som en pinne på sin fars axlar och ler ner från flera meters höjd.

– Markus är orädd och lär sig snabbt, säger Stephen Waithaka och Silja Kyytinen håller med.

Kyytinen är förutom verksamhetsledare för Magenta även cirkusinstruktör och leder allt från familjecirkus till social cirkus på ungdoms- hem.

Bra för barn och vuxna
De vuxna som kommer till cirkusträningen säger alla detsamma: det är roligt att ha en gemensam hobby med barnet.

Terhi Riihimäki började i gruppen tillsammans med sin 3-åriga dotter **Siiri Aalto** i höstas.

– Siiri har en lillebror därhemma och det är viktigt för henne att ha en helt egen grej tillsammans med mig, säger Riihimäki.

– Vi har lärt oss mycket och har haft uppvisningar för släkten ibland, berättar hon.

Riihimäki går också själv i en akrobatikgrupp för vuxna och säger att hon blivit fullständigt cirkusbiten.

– Det är härligt. Jag har fått nya vänner, bättre balans och koordination och lärt mig tänja på gränser.

– Det är veckans höjdpunkt att få kasta loss med cirkusträningen, säger Riihimäki som själv inte hade någon som helst erfarenhet av gymnastik när hon började. Hon menar att vem som helst kan vara med, bara man har mod att utmana sig själv.

sonja.makela@hbl.fi

Vad är social cirkus?

• **Tillämpad cirkus.**

• **Cirkuskonst** som används för att främja delaktighet, gemenskap och vardagliga funktioner.

• **Cirkusträning** för grupper med särskilda behov.

• **Det behövs inget** gemensamt språk, det handlar om att göra tillsammans.

• **En blandning** av konst, motion och socialt arbete.

• **Det riksomfattande** projektet Ef-

ektiv cirkus (2011–2014) främjar social cirkusverksamhet i Finland. Det organiseras av Centrumet för teaterforskning vid Tammerfors universitet.

Källa: www.sirkusinfo.fi

Cirkusträning ger glädje i flyktingläger

I slutet av mars reste fyra finska cirkustränare till Jordanien för att arbeta med unga syrier i det ständigt växande flyktinglägret Zaatari.

Det låter som en udda idé, cirkus i ett flyktingläger. När man räknar upp de goda sidorna med cirkusträning verkar det med ens logiskt.

– Jag har sett cirkusträning förändra ungas liv. De får självförtroende, fysisk kontakt och närhet, de lär sig lita på andra, de har roligt och får bättre kondition, berättar Sarah Hudson, projektledare på Helsingforsförbundet Sirkus Magenta.

Hudson har arbetat med ungdomar och utbildning tidigare och säger att inget varit lika omedelbart effektivt som cirkusen – och ingenstans behövs glädje och gemenskap mer än i ett läger för människor på flykt från död och förstörelse.

– Situationen i Zaatari är bedrövlig. Kapaciteten för lägret har överskridits med det dubbla, det finns inga tjänster, det är otrött och människorna har ingenting att göra. De är fångna i en dammig grop i öknen, förklarar Hudson.

Utan Hudson skulle projektet inte ha blivit verklighet.

– Jag bodde i Libanon år 2006 när det blev krig där och kom då till Finland. Jag började studera världspolitik och via terrorismstudier träffade jag Outi Behm som jobbar för Kyrkans utlandshjälp i Jordanien, berättar australiern Hudson, som hittade cirkushobbyn då hon kommit till Finland.

Det är Kyrkans utlandshjälp som står för arrangemangen och finansieringen av cirkusverksamheten i Zaatari. De köper tjänsten av Magenta inom ramen för sitt humanitära arbete med icke formell utbildning. Övriga aktiviteter är läs- och skrivundervisning och yrkesträning.

Två cirkustält

Sirkus Magentas tränare Mika Ojala, Maiju Kuivalainen, Hanne Kauppinen och Topi Hurtig arbetar nu på lägret i två månader var efter fyra andra proffs på social cirkus tar deras plats. När ramadan inleds måste cirkusträningen upphöra, men planen är att den ska fortsätta på hösten igen.

– Kreativitet, fantasi och att uttrycka sig själv är en väsentlig del av att vara människa. Att upprät-

hålla det här är speciellt viktigt i en situation där en stor del av energin går åt till att klara sig igenom dagarna och sköta sina basbehov, berättar Mika Ojala per e-post från Amman, där gruppen bor.

Han och de andra hade inte tidigare erfarenhet av att arbeta med social cirkus i en så pass extrem miljö som ett flyktingläger. Ojala berättar också att det första intrycket av lägret var kaotiskt.

202000

syriska flyktingar bor enligt UNHCR i lägret i Zaatari.

”Vårt mål är att bringa glädje och lek till deras liv och omväxling till lägervardagen.”

MAIJU KUIVALAINEN
Sirkus Magenta

– Men den första cirkustimmen gick bra. Det var som att möta vilka unga som helst var som helst i världen, förutom att de var mer motvilliga och ivriga än många, säger Ojala.

Fem dagar i veckan – från söndag till torsdag – leder Ojala tillsammans med Topi Hurtig två grupper à två timmar för pojkar mellan 15 och 24 år. Maiju Kuivalainen och Hanne Kauppinen håller samtidigt flickornas grupper i ett annat tält.

Undervisningen består både av cirkusgrenar som akrobatik, jonglering och balansövningar och av lekar och improvisationsövningar.

– Varje pojke har en egen favoritgren men för alla är det viktigaste ändå att bli sedd och bemött, säger Ojala.

– Flickorna har ett stort behov av att springa och leka, tillägger Maiju Kuivalainen.

Frizon

Maiju Kuivalainen berättar att tanken är att cirkustältet ska va-

ra en krigsfri zon, en plats där lägrets verklighet kan sjunka undan för en stund. Därför frågar teamet inget om ungdomarnas bakgrund och känner heller inte till detaljerna i deras historia.

– Men om någon vill prata lyssnar vi så klart, säger Kuivalainen.

Vilka är de största utmaningarna i lägret?

– Social cirkus har alltid sina utmaningar eftersom man jobbar med specialgrupper. Här handlar det särskilt om bristande koncentration och tålmod. På grund av omständigheterna är det också svårt att nå ut till ungdomarna, säger Kuivalainen.

Några hotfulla situationer har gruppen inte varit med om, men de berättar att man tydligt kan känna av förändringar i lägrets atmosfär – ibland ligger något spännt och hotfullt i luften, däremellan är det lugnt. **På vilket sätt hjälper cirkusen ungdomarna?**

– Vårt mål är att bringa glädje och lek till deras liv och omväxling till lägervardagen. Cirkusen är en trygg plats att öva tillit och sociala färdigheter. Det är mycket skrott och glada tjut under träningspassen, berättar Kuivalainen.

Ni träffar en bråkdel av alla unga i lägret. Känns det som om ni inte gör tillräckligt?

– Innan vi kom tänkte vi kanske att det är hopplöst. Nu vet vi att det vi gör verkligen har betydelse för de enskilda ungdomarna och vi kan ge mycket med små medel, säger Mika Ojala.

– Det viktiga är att kunna ge de unga uppmärksamhet. Behovet att bli sedd är enormt, säger Maiju Kuivalainen.

Och kanske viktigast av allt: på ett flyktingläger tvingas barnen bli vuxna alltför fort, men under cirkusträningen får de leka och vara barn. Ett av målen med verksamheten är också att bland de unga på lägret finna personer som kan fortsätta leda cirkusgrupperna efter att Magentas gång åkt hem.

Sonja Mäkelä
sonja.makela@hbl.fi

CIRKUSTÄLT. Varje vardag får pojkarna och flickorna på flyktinglägret Zaatari träna olika cirkusgrenar i varsett tält på Kyrkans utlandshjälpens område. Det är bra både för fysiken och för psyket. SIRKUS MAGENTA

Utbildning som humanitär hjälp

Antti Toivanen, expert på humanitär hjälp vid biståndsorganisationen Kyrkans utlandshjälp, berättar att cirkusverksamheten i Zaatari flyktingläger är en del av ett projekt för icke formell utbildning. Det understöds av Utrikesministeriet och fi-

nansiering finns fram till slutet av året.

– Men konflikten verkar inte ta slut. Vi är beredda att fortsätta om finansiering ordnas, säger Toivanen. Andra komponenter av icke formell utbildning är bland annat läs-

och skrivundervisning och kunskaper som alla behöver för att klara sig i vardagen.

För målgruppen i Zaatari – ungdomar mellan 15 och 24 – är möjligheten att röra på sig och få utlopp för sin energi ändå viktigast.

– Det finns just inga aktiviteter i lägret och fysisk träning är viktig för att må bra. Den psykosociala biten är så klart också central, säger Toivanen.

Över hälften av syrierna är under 18 år. Därför är det speciellt viktigt att erbjuda flyktingarna utbildning.

Kyrkans utlandshjälpens arbete för konflikternas offer sker inte endast på flyktinglägret i Zaatari utan även bland annat i flyktingförläggningen King Abdullah Park som ligger i gränsstaden Ramtha.

Sonja Mäkelä